

БАНЈАЛУЧКЕ НОВИНЕ

ОРГАН СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА - Б. ЛУКА

Год. I - Број 2

Бања Лука, 8 септембра 1953

Примјерак дин. 10

Pred reorganizaciju trgovinske mreže

Umjesto današnja tri trgovinska preduzeća pedeset jedna samostalna radnja u gradu

Dosađajući organizacioni oblici kroz koje se odvijala trgovinska djelatnost predstavljali su glavnu slabost u trgovini. Trgovina se odvijala na području jednog sresa ili grada kroz mali broj trgovinskih preduzeća u većini srezova po jedno preduzeće, a u gradovima najviše do 3 preduzeća. Ovakvo centralistički postavljena trgovinska mreža nije bila u skladu sa našim opštim privrednim razvitkom i odudarala je od principa

našeg privrednog sistema. Usko postavljena trgovinska mreža omogućava djelovanje zakona slobodnog tržišta jer nepostojanje istorodnih konkurentskih preduzeća ne dozvoljava razvijanje konkurencije. Monopolistički položaj trgovine dovodi do njenog privrednjenja od usluzne u akumulativnu privrednu granu.

Da bi se trgovinska djelatnost dovela u sklad sa našim opštim privrednim razvitkom i otklonile

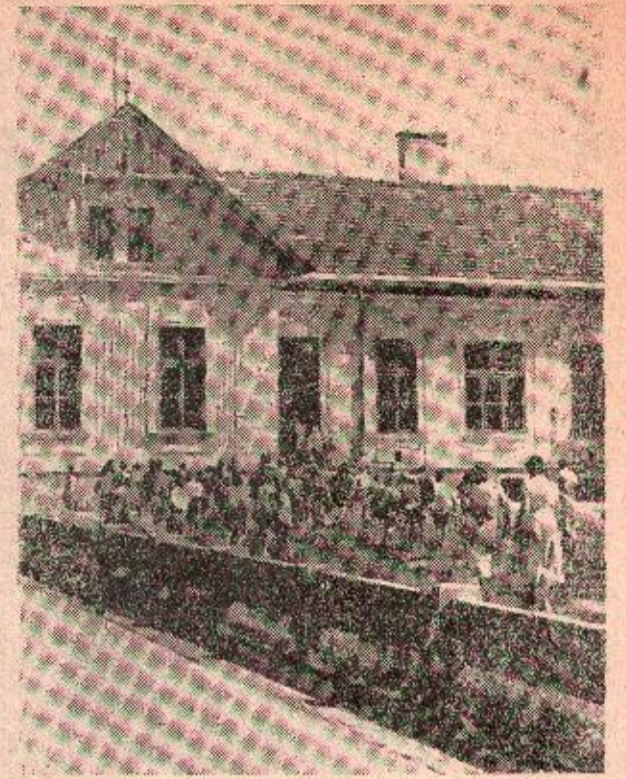
osnovne slabosti koje kočе njen razvitak i unapređenje, bilo je potrebno pristupiti izmjenama u njenoj dosadašnjoj organizacionoj strukturi.

Nedavno je stavljena na javnu diskusiju Uredba o trgovinskoj djelatnosti, trgovinskim radnjama i preduzećima. Osnovni principi i duh ove Uredbe idu za tim da se u oblasti robnog prometa omogući djelovanje zakona slobodnog tržišta, obezbjedi konkurencija, dokaže postojeći monopolizam i uklone nepotrebni posrednici između proizvodnje i potrošnje.

Prema nacrtu Uredbe osnovna organizaciona jedinica u trgovinskoj mreži je trgovinska radnja, koja svoju djelatnost obavlja, po pravilu, u jednoj prodavnici. Samo izuzetno, na osnovu posebnog odobrenja trgovinske radnje mogu imati dvije ili više prodavnica. Trgovinska preduzeća mogu biti samo spoljno trgovinska i preduzeća na veliko. Zabranjen je svaki rad nakupaca, predstavništava i pretstavnika, verižna trgovina i sporazumijevanje u cilju povećanja cijena. Uredba predviđa ustanovali savjeta potrošača pri narodnim odborima, čiji je zadatak, da pomažu u radu na unapređenju i kontroli trgovinske djelatnosti.

Iako nacrt Uredbe još nije usvojen, dosadašnja diskusija pokazuje da se njeni principi neće bitno mijenjati, radi čega se već sada može pristupiti pripremanju reorganizaciju trgovinske mreže u duhu te Uredbe. Radi sprovođenja ovog zadatka u Banjoj Luci je formirana posebna komisija za srez i grad, čiji je zadatak da prouči i predloži na javnu diskusiju plan reorganizacije trgovinske mreže.

U razmatranju reorganizacije trgovinske mreže gosposki preduzeća imali su se u vidu faktori (Nastavak na 3 strani)

Prvi školski dan . . .

Idejno vaspitanje komunista

Sa trodnevnog seminaru u Čelincu

Sreski komitet SK u Banjoj Luci, diskutujući o problemu teoretskog uzgoja partijskog članstva, a naročito za praktično izvršenje zadataka, odlučio je, da se po opštinama organizuje trodnevni seminare u vidu kraćeg logorovanja. Pored drugih opština, koje su već sprovele, i ostalih koje sprovede takva logorovanja komunista, organizovano je takvo logorovanje 29, 30 i 31 augusta za članova SK sa čelinačke opštine.

Šta je sve pokazao ovaj razgovor komunista za vrijeme logorovanja? Obzirom da je seminar organizovan u vidu logora bilo je moguće da se na njemu potpisne ono što se očekivalo. Logor je bio smješten u šatorima, nedaleko od rijeke Vrbanje, lijepo uređen sa fiskulturnim terenima, smještenom kuhinjom a u središtu logora sa farbom, na kome je bila partijska zastava, tako da je u svemu ličio na omladinski logor na kakvoj omladinskoj akciji. Logorski život se odvijao po utvrđenom planu i programu. Iako je bilo kratko vrijeme, komunisti su, osim međusobnog zbliženja (jer je to velika opština sa 13.500 stanovnika, pa se mnogi nisu ni poznavali), bili u mogućnosti da nauče mnogo stvari za praktičan rad na polju fiskulture i kulturno-prosvjetnog rada. Mnogi su drugovi, iz zabačenijih sela ove opštine, prvi put vidjeli odbojku, a ovdje su već naučili i da je igraju. Sličan je slučaj i sa drugim fiskulturnim granama.

Na ovom seminaru su pretresana tri osnovna pitanja: unutar partijska problematika, politika na selu sa praktičnim primjenama i rad komunista u društvenim organizacijama sa konkretnim primjerima. Ova tri pitanja su bitna za konkretnu situaciju. Obradom ovih pitanja uspjelo se da se pismo CK što pravilnije shvati, a što realnije prikaže stanje na terenu. Kroz diskusiju po ova tri pitanja pokazalo se da se neke organizacije i pojedinci ne samo nisu snašli u metodu rada i rukovođenju po zaključcima VI Kongresa, nego da i poslije razrade pisma imaju neka pogrešna shvatanja. Tako na pr. OO Gornje Jošavke, zbog zavladatane familijarnosti unutar te organizacije, nakaradno shvata pitanje borbe protiv religije, pa se Antonić Mirko član SK te organizacije, kažnjava »ukorom« zato što je u augustu ove godine krsio dijete iako je prije toga bio opomenut da to ne čini. Ili, slučaj u OO u Štrbama, gdje neki članovi ne shvataju potrebu da budu u isto vrijeme članovi Socijalističkog saveza, i ako to statut postavlja a žive kao članovi SK. Ili na pr. OO u Čelincu ne vidi potrebu da rasčisti skoro neprijateljski stav nekih drugova u zadrugi po svim zadružnim pitanjima, a istoj OO pred očima leži u zadrugi 400 lista »Zadrugar« nerasturenog. Jasno je zašto ovaj list leži kada nitko iz OO nije pretplaćen ne samo na njega, već i na drugu štampu (osim pojedinaca na »Bor-

(Nastavak na 4 strani)

PISMO UREDNIŠTVU

Stavljamo im do znanja

DRUŽE UREDNIČE,

U prvom broju »Banjalučkih novina« u članku drugova Kapora i Ercega, iznešene su izmišljotine vladike Kostića i njegovih istomišljenika kako ih »oficiri Srbi pozdravljaju«, kako se »ne slažu politikom koja se vodi prema njima«. U vezi sa tim molimo vas da u vašem listu objavite sljedeće: Nas ne iznenađuju istupi reakcionarnog dijela klera, koji se svim sredstvima služi u borbi protiv socijalističke Jugoslavije. To što se vladika Kostić i njegov istomišljenik Vranješević pozivaju na »oficire Srbe« jeste samo jedan od momenata u težnji da se podrije bratstvo i jedinstvo naših naroda, da se nanese udarac socijalističkoj Jugoslaviji, pa bilo čime i bilo kako.

Što se tiče oficira Jugoslavenske narodne armije i njihova gledanja na ovo pitanje, oni su to jasno izrazili u zajednici sa ostalim građanima Banje Luke na čišćenju tih neprijatelja iz naše sredine a i ovim putem mi im stavljamo do znanja da oni ne mogu očekivati podršku ni od kojeg poštena građanina ove zemlje, a najmanje od oficira, podoficira i vojnika JNA.

Naša armija je oružana snaga našeg naroda i njen je glavni zadatak da izvršava volju svoga naroda tj. da brani slobodu i nezavisnost soci-

jalističke Jugoslavije. Ona je oružani dio našeg naroda koji je nikao i stvorio se u borbi protiv njegovih neprijatelja, uključujući tu reakcionarne snage, čiji su istaknuti lideri bili vladika Kostić i biskup Čelik.

Napominjemo, da su oficiri i podoficiri JNA davno raskrstili sa starom ideologijom, pa prema tome i sa religioznim predrasudama, i niko nema pravo, a najmanje takvi reakcionari kao što su Čelik i Kostić, da se bilo u kom pogledu pozivaju na pripadnike JNA.

Svaka diskusija o ovom pitanju sa njima je bespredmetna jer se tu radi o najobičnijim klevetama i intrigama sračunatim na razbijanju jedinstva našeg naroda i naše Armije.

Mi smo htjeli, ovim prilogom članku drugova Kapora i Ercega, još jednom naglasiti svu besmislenost i podmuklost kleveta koju su reakcionari Kostić i Vranješević smišljeno lansirali, a istovremeno da informiramo našu javnost sa kakvim se amoralnim i deplahiranim metodama služe visoki pretstavnici klera u borbi protiv socijalističkog razvitka naše zemlje.

Banja Luka, 4 IX 1953 god.
Potpukovnik Trbulin Danja
Major Marinković Dišo
Major Čorak Novak

Za ratne blagoslove vladike Kostića . . .

Karikatura A. Mestič

. . . „blagoslov“ naroda

ЧИСТИМО ИХ ИЗ НАШЕ СРЕДИНЕ

У последње vrijeme развила се жива дискусија у организацијама ССРН по питању проблематичних људи, реакционарних или аморалних. Тако је и основна организација у Ивањској претресала проблематично-аморалан тип Анкицу Марић. Донесена је одлука да се она избаци из организације, а многи су захтијевали да се протјера из села. Марић Анкица за vrijeme рата налазила се у Бањој Луци у познатој њемачкој јавној кухи. После ослобођења промијенила је многе градове у нашој држави јер је из сваког била протјерана због неморала. Најзад се здружила са једним непријатељем социјализма из редова кlera — са попом С. Кантаром коме је народ села Борковића и Вистрице забранио долазак у своју средину.

у Пискавици 1951 године у разговору с једним човјekom о нашем друштвеном уређењу описвао друштвени поредак у нашој земљи и вријеђао наше руководиоце.

Кантара. На његову иницијативу дошло је до познате туче у Омарској 1939 године гдје је пољинудо 6 Срба и 8 муслимана. Одмах после капитулације старе Југославије 1941 год. Кантар је, иако правослазни свештеник, добио пропусницу од крволока Гутња са којом је уживао специјалне бепештинје, а у којој је писало: „Хрватском свештенику — дозвола за неограничено кретање по НДХ“. Овакву пропу-

сплицу у то vrijeme имао је још само поп Црнековић у Приједору коме је био задатак да чисти школе од „комунистички настројене омладине“. Неке организације ССРН нису биле у могућности упознате са реакционарним, издајничком и неморалним политиком попа Кантара, али су се увјериле у то и много више знале. Омладина наших села, гдје (Наставак на 5 страни)

Narod petog kvarta održao protestni miting

U nedjelju, 8 септембра, postije radio-prenosa govora druga Tita u Okruglicama, narod V kvarta grada Banja Luke, zajedno sa učesnicima seminaru Saveza komunista u G. P. »Favao Radan«, održao je protestni miting povodom neprijateljskih postupaka italijanske vlade.

Na mitingu su govorili drugovi Drago Zečević i Huso Maglajića, koji su iznijeli neprijateljske postupke talijanske vlade prema našoj zemlji.

Na zahtjev učesnika mitinga upućen je telegram sekretaru za inostrane poslove vlade FNRI, u kome učesnici traže da se od talijanske vlade zahtijeva da odmah prestane sa najnovijim provokacijama na našim granicama.

Poslije mitinga učesnici su u povorci krenuli kroz grad, demonstrirajući protiv neprijateljskih postupaka gdje im se pridružila velika masa građana Banje Luke. K.

Репортажа из живота наших градова

Приједорски контрасти

Већ у првом сусрету са Приједором и његовим људима данас, човјека највише импресионира његов тако брзи послјератни успон.

До неколико година уназад мала и пријатна крајишка варошица са необично развијеним прометним везама и, можда, бачи нарочито због тога без оне карактеристичне паланачке устајалости која је, истина, још увијек видљива у другим мјестима Босанске Крајине, град овај чини се расте хоризонтално и вертикално: високи црвени димња-

ци новоизграђене фабрике целулозе са великим комплексом пространих фабричких зграда тик уз обалу мирне и тихе Савне, нове стапбене колоније и други, послје рата подигнути индустријски објекти — најбоље указују на то. Посматран из овог аспекта, Приједор већ данас даје изглед развијеног индустријског града Крајине са перспективама, а обзиром на његов всема повољни географски и привредни положај и даљњег снажног развоја.

„мали Бродвеј“ ил „мала Сена“. До прије нешто годину и више, овај дио града о коме је сада ријеч, претстављао је загушену баруштину и легло пецотице, пошто је то рукавац Саве који је редовно преко љета, због високог водостаја, пресушивао. Сада више свега тога нема. Радним акцијама чланова Социјалистичког савеза и уз помоћ тадашњег Градског одбора извршена је регулација Бечева, криво потака је спуштено и у скоро читавој дужини са обје стране бетонирано, те сада у благом нагибу омогућава нормалан протјај воде, а на читавом том простору који чини неку врсту малог острва, умјесто некадашњих неугледних страћара, изграђено је штеталиште са зеленим дрворедом и парк, затим модерно купатило са тушевима и љетна банја. Приједорци кажу да се неће само на томе зауставити. Већ до године, уколико буде могућности, изглед овог лијепог дијела града биће употпуњен са пливачким базеном и спортским игралиштем, што ће архитектонски употпуњити његову цјелину.

Нешто из славне историје . . .

У Народној револуцији Приједор је био бастион народног ослободилачког покрета у овом дијелу Крајине, на домаку чувене Козаре. Град је овај био међу првима у Крајини који су ослобођени од окупатора под ударцима бораца легендарне Козаре и Грмета, и то већ у вријеме када је поробљена Европа крварела под чизмом једног манаџера. Овдје се родио и живео народни херој и истакнути револуционарни борац Младен Стојановић, лекар, командант Козарског партизанског одреда, који су рањеног 1942 године заклади четници у препадну партизанску болницу у Јошавци. У парку Иве Лоле Рибара, на који

се налази попотрасаном улицом, сада стоји споменик овом народном хероју рад његовог брата, нашег познатог гадера Срстена Стојановића. Ово је, затим родно мјесто народног хероја Босада Мишића, комесара Првог крајишког пролетерског батаљона о коме ратничке легенде никада неће утањити. На Урђама, периферији града, 1942 године спустио се у ослобођени град први партизански авијацијар Франо Клуз са својим „Брегг“-ом и то је био почетак стварања наше ратне авијације. И још толики други значајни догађаји који говоре о ратничкој прошлости овог града.

Приједор данас . . .

Данас Приједор има нешто око 12.000 становника. Послје рата на овамо, а нарочито од почетка његовог индустријског развоја, број становника је знатно порастао. Зато станбени простор и поред тога што су изграђене бројне станбене колоније, претставља као и у другим градовима проблем који је постао лека неуравнотеженачка у реду градске општине. Истита град се још увијек, али је то у односу на стварне потребе још увијек премало. Ето, рецимо, човек дође у Приједор и констатира да нема гдје отсјести и онда му ништа не преостаје него да онако пролута са неким од сусретљивих мјештана по сат и више, да би пронашао било какво преноћниште. Хотел „Валкан“ у главној улици има свега двадесетак лежаја, али више од пола заузели су „абонирци“, а посебно је ту и особље хотелске управе и свирачи. Зато је рјешено портирар, ваљда тако и удашено, да ради тек од 6 сати увече да би могао обавијести: злосрећног путника „да соби нема и да је све заузето“. А и скучи је много у овом хотелу. Стоважи у ресторанима као да се често не мијењају, прљави су и обитно засићени масном од остатака јела и пепела од цигарета и човјек се пекако нерадо задржава у њему. Кажу да са тим хотелом нешто није у реду, на гу-

битку је око 700.000 динара и поред тога што има и друге своје објекте у граду и што је изван пословне „конкуренције“ у односу на друго предузеће. Приједорчани су последњих година много učinili да уреде и узурпају изглед свог града и чини се да су у томе ипак много успјели. Ако шетајући пробегне главном улицом, људи ће вас удивити да обавезно погледасте њихово ново штеталиште и уређену љетну банју крај Бечева које су прозвали из милоште

претстављао обични периферијски сокак, кривудав и блатњав, сада има изглед модерно изграђене улице са ивичњацима и дрворедима са обје стране.

Ситнице, али . . .

Разговор са једним зналицем мјештанином наведе ме да се заинтересујем поред осталих питања и о културном животу града. Оно, збоља, Приједор има све услове и развијен културни живот. Ту су наставници гимназије и осталих школа, ту су чак и извјесне културне традиције али чињеница је, да се тај културни живот недовољно обогаћује повим, социјалистичким формама. Лијепо је и за похвалу било настојање да Приједор добије читаоницу са библиотечком која данас по свом културном изгледу и лијепу уређењем просторијама даје извјестан тон том животу, као и иницијатива да град у догледно вријеме добије стално аматерско позориште и музичку школу. Ево, на примјер, прошле године отворен је клуб просвјетних радника Приједора, па су у ту сврху додијелене и просторије. Само те друштвене просторије нису постале оно што би требало да буду, наиме чланови Клуба добу онако па разговор, измјењају мисли уз кафу и шах, док предавања слабо држе, нема рада, оног правог рада на културном пољу, иако то грађани очекују и траже. Можда разлог томе треба тражити у чињеници да је задатак Клуба недовољно схваћен међу самим просвјетним радницима, кад је на вратима његових просторија све до јуче стајало „Улаз дозвољен само наставницима, учитељима и професорима“.

И још нешто недостатаје овом писцу. Недостаје мало разговора о привредним проблемима овог краја. Али како да их открије обичан посматрач, па макар био он и поинар, кад руководиоци у срезу „везају арменца“ за разговор, журе на састанак или траже писмено постављена питања.

Зато, о томе други пут.

Ворђе Чича

Pedeset osam sela - četrdeset osam domova kulture

Domovi u selima dubičkog sreza — žarišta kulturnog prosvjetnog rada

Pored ostalih i materijalne uslove treba smatrati kao osnovni uslov za svestranije odvijanje kulturno-prosvjetnog rada. Svi napori učinjeni na kulturno-prosvjetnom polju ne pokazuju skoro nikakve rezultate ako se taj rad nema gdje odvijati. Često puta se dešavalo da u jednom selu ima drugova sposobnih za kulturno-

se odvijati taj rad. Ovo pitanje je tim veće ako polazimo od činjenice da taj rad ne treba biti kampanjski već svakodnevni — sistematski.

U bosansko-dubičkom srezu postoji niz kulturno-prosvjetnih društava i aktivna, a i politička aktivnost članova Socijalističkog Saveza pokazuje rezultate u svome

Hoće da ima mjesto gdje će čitati štampu — slušati radio, gdje će moći da dođu do knjige a i da se pozabave društvenim igrama.

Jedno po jedno selo počelo je sa izgrađnjom seoskih domova kulture. Jedna sala sa pozornicom, prostorija za biblioteku i čitaonicu — to su česti planovi osnovnih organizacija Socijalističkog Saveza. Planovi su brzo bili gotovi — grada usječna, cigla u poljakim ciglanama ispečena — domovi su počeli da ostvaruju zamisao mještana.

Danas se u Dubici više ne govori o tome kako izgraditi dom — ima ga skoro svako selo — od 50 sela ima ih 48.

Kroz korištenje tih domova pojavljivale su nam se razne negativne tendencije. Negdje su domovi počeli da se pretvaraju u mjesto samo za igranke, negdje nije izvođen nikakav kulturni program itd. Da bi se to otklonilo biraju se po svim selima Uprave domova koje vode brigu o životu i radu u domu.

Izgrađnjom domova uvidjelo se da to nije jedini i osnovni uvjet za kulturno-prosvjetni rad sa više sistema. Pa ni organizaciono učvršćenje to neće riješiti, bez solidnijeg kadra — bez volje za taj rad. Bez sumnje da ta volja kod naroda i te kako postoji, ali tu i lano postavlja se pitanje ko da rukovodi domom, kulturno-prosvjetnim društvom i aktivnom itd. Ilustracije radi treba navesti samo jedan primjer. Prilikom sreske omladinske smotre učestvovalo je 42 aktivna sa 585 učesnika. Kroz opštinske smotre prošlo je oko 1.300 omladinaca.

Osman Zubović

Iz Mrkonjića

Bio sam službeno u Mrkonjić Gradu. Obilazeći ga došao sam i do bazena za kupanje koji je sagrađen, kako sam čuo, prošle godine. Liјепо направљен i сигурно је доста коштао, само кад сам га ја видео био је запуштен. Бетонска доводна цијев за воду је на самом почетку разбијена. Сам базен пуан њлјунка, камена и дрвених отпака. Зига, која одваја простор за непливаће, са десне стране је већ искидана. Вода прљава, по нjoj пливају коре од љубенце i отуџи од кукуруза, у којој се као паџици брћкају дјеча. Друга група старијих дјецака, играјући се око базена, баци један велики камен на цементрано дно.

Базен је намијенjen за одмор i оживљење првенствено радних људима, али то поподне дошла су била два друга радника и једна другарица, само се нису купали у њему — као ни ја сам, због прљаве воде него испод доводне цијеви гдје утиче вода.

Шета је да се запушта оно čиме би једно мјесто требало да се поноси.

Zoran Panić

Iz čitaonice u Dubici

prosvjetni rad ali se on ipak svodio na ono najuže — na nekoliko ljudi oko njih.

Postavilo se pitanje u kom pogledu baciti težište rada. Svakako da treba stvoriti osnovu i da se ta osnova ne stvara za kraće vrijeme. Da li je primarno učvrstiti odbor Osnovne organizacije Socijalističkog Saveza, da li odmah pristupiti masovnom ofornjenju kulturno-prosvjetnih odbora i sl. Sve je to nužno ali se paralelno s tim postavlja i pitanje gdje će

radu. Rad se nije mogao odvijati po nekom sistematskom planu. Konferencije i priredbe su održavane po sobama, ili tamo gdje postoji škola u njihovim prostorijama.

Problem prostorija ispriječio nam se kao primaran. Zadrružni domovi, kojih ima nekoliko, ne mogu zadovoljiti. Svako selo hoće da zajednički riješava svoje probleme. Hoće da ima u selu mjesto gdje će se dogovarati, gdje će slušati predavanja i gledati priredbe.

Idejno vaspitanje komunista

(Nastavak sa 1 strane)

bu». Slična situacija je i u drugim organizacijama. Kad je riječ o tome onda se posebno postavlja pitanje partijske literature kao što je: »Komunisti«, »Naša stvarnost« i drugi listovi, koji se rijetko mogu vidjeti u čitavoj opštini. Mi smatramo da je uspjeh ovog seminara što je baš na ovim pitanjima došlo do rasčiscavanja nejasnih stvari i što se baš na njima razvila kritika i sanokritika kod svih drugova, počev od Opštinskog komiteta, pa dalje.

Sve u svemu uzevši i po organizaciji logorskog života, drugarstva u njemu, raznodode, učesća može se reći, da je seminar uspio. On je uspio i po tome što je u logoru svako veće dolazila masa omladinaca i omladinki, pa i starijih, na kulturne i fiskulturne programe, što je zbližilo sve drugove sa opštine, izmijenjao međusobna iskustva i što je kroz dopunska stručna predavanja, koja su održavana svaki dan po jednom, kao što su: postanak zemlje sa osnovnim pojmovima iz geografije, o religiji i o novom izbornom Zakonu, omogućio da dopune drugovi svoja znanja i iz ovih oblasti.

Na završnoj konferenciji i ovdje su kao i na drugim logorovanjima komunisti istakli potrebu češćih ovakvih sastanaka, pa čak je bilo prijedloga da se drže jednom tromjesečno, a to znači da su ovakvi seminari stvarno praktični i korisni.

Kroz čitavo vrijeme zajedno sa svim komunistima kao i na drugim mjestima živio je čitav Opštinski komitet i tri člana SK, a prvog dana, u subotu, bio je i drug Niko Jurinčić, sekretar Sreskog komiteta.

Ilić Miho

Narod opštine Bronzani Majdan protestuje protiv italljanske diskriminacije

Prateći našu dnevnu štampu narod ovoga kraja se redovno obavještava o svim događajima u zemlji i inostranstvu. O tim događajima narod na svojim sjelima, koja se redovno održavaju u čitaonicama, kojih ima šest na terenu opštine Bronzani Majdan, traži obavještenja od svojih rukovodilaca. Tako se naš narod upoznao i sa italljanskom diskriminacijom. Šestog septembra naveče, pred zadrružnim domom, iskupilo se oko pet stotina članova SSRN iz okolnih sela. Miting je otvorio sekretar Opštinskog komiteta SK drug Muhurđarević Avdo a zatim je govorio, član sreskog komiteta SK drug Miho Ilić i drug major Gojko Babić koji se nalazio na godišnjem odmoru. Ispunjen revoltom narod je tražio da se pošalje telegram Sekretarijatu za inostrane poslove Izvršnog vijeća PNRJ.

V. K.

Iz Kotor Varoši

DOBAR BILANS RADA ZEMLJORADNIČKIH ZADRUGA U KOTORVAROŠKOM SREZU

U razgovoru sa pretsjednikom Sreskog zadrružnog saveza u Kotor Varošu drugom Grbač Dimitrijem saznali smo da su u svim zemljoradničkim zadrugama na srezu održane polugodišnje skupštine. Polugodišnji bilanci bili su zadovoljavajući, tako je na pr. zem. zadruga u Vrbanjcima završila polugodište sa poslovnim dobitkom od 600.000 dinara. Ova zadruga namjerava da razvije nove poljoprivredne grane. Naročito je karakteristično da se ni u jednoj zadrugi nije mogao utvrditi manjak za proteklih 6 mjeseci poslovanja. Zadruga u Šipragama otvara i svoju četvrtu trgovinsku prodavnicu, a za svoj stočarski pogon nabaviće razne novine. Sada će ova zadruga pristupiti otkupu svih poljoprivrednih proizvoda na svoje području. U zemljoradničkoj zadrugi u Zabrđu formirani su pododbori iz redova zadrugara za pojedine grane, a skupština je donijela odluku da zadruga otvori svoj peradarник.

R.

OMLADINSKE ISKRE

Dragi drugovi,

Ovu причу, koju sam nazvao „Tri groba u planini“ napisao sam za vrijeme ovog ljetnog odmora, inspirisan događajem iz 1944 godine. U njoj sam, prema snazi svojih sposobnosti, iskreno iznio tragični događaj jedne partizanske obitelji. Nedostatak, koji umanjuju književno-literarnu vrijednost, sigurno ima, ali za to mi treba oprostiti, jer sam početnik u ovoj vrsti posla. Ako bi ona bila zaslužna i štampana u našim novinama, to bi me spotaklo na još veći stvaralачки elan i ozbiljniju saradnju.

Popović Boržo

TRI GROBA U PLANINI

Jutro svježe, sunčano. Tišina. Blagi vjetrovi pomalo pirka. Nečujan je kao sjenka. Samo struji, mlije, potprekljuje... Rose u bašti još ima. Pad njenim terton, jednostrano se povila sitna gusta trava.

Jutro lijepo, jutro nesvakidašnje. A dan?

I on će biti lijep, ali za nekoga em kao mrkla noć, zadnji.

Mali Tomo dođe iz pojate. Uđe u kuću. Razgleda, pita, zove. Majke nigdje.

»Juče odlučimo posjetiti oca. Vrijeme je polasku«, pomisli u sebi. »Pa gdje si majko?!« — kroz plač upita, a onda pogleda na polje. Vidi sinočnja svijeta na njoj. To ga dovede u neizvjesnost.

Znači nije otišla?! — Možda je zaboravila?

Dohvati svijeću i stavi u džep poderanog kaputića. Izade iz kuće. Zatvori vrata i žurno pođe da je stigne.

Već je na domaku jelika. Neprestano, ispitivačkim pogledom motri dugi puteljak kroz livadu... Stupio je već u šumu. Put do očeva groba nije dalek. Ali što bliže biva, Tomo sve uplakaniji postaje. To mu nisu prve suze.

Skrenu s puta. Sage se pod tankovrhom brezom. Otkinu lijepu, svježju divlju ružu da je ponese oca na grob...!

Već ga je ugledao. Ide mu polako, netremleć gledajući.

— Dobro je! Reko' li da je otišla! — pomisli kad ugleda otvorena vrata ograde groba.

Na okorjelim stieljetnom hrastu zalepršale neke ptice. Opazi ih, ali se ne prepade.

— Majka je tu, što da se bojim? — obrabri se. Dođe pred vrata. Odjednom stade. Okamenj se...

Suve pesnice stisnu, podiže glavu. Na blijedim nijemim usnama pojavi mu se nečujni šapat, koji se razabra u riječi: »Majko, šta je to s tobom?!« Izgovori ih, i onda, polako, kao posječeno drvo, pade na hladne majčine grudi.

Opružena, majka je ležala u krvi svojoj. U vrat joj je bio utisnut kolac, grub, nekresan. Na vrhu njegovom stršala je njena otsječena glava. Vjetrovi je pirkao i mrsio njenu crnu kosu. Njihao ju je oko krvavog kolca, dok su pokojnične, nesklupljene oči, gledale tamo, preko planine. Možda za sinom? Na visokom njenom čelu bila je daska, nčvrščena ekserima a ispisana njenom rumenom krvi. Napisao ju je krvnik sa sarkazmom:

»Ovakav spomenik odanoj partizanki i skojevki podigose — ustaše«

Planino draga, planino tužna! Ovjekovječi sjećanje na oca, majku i sina!

KROZ BANJU LUKU

DEŽURNE APOTEKE

Utorak 8 septembra	br. 1
Srijeda 9 septembra	br. 2
Četvrtak 10 septembra	br. 3
Petak 11 septembra	br. 1
Subota 12 septembra	br. 2
Nedelja 13 septembra	br. 3
Ponedjeljak 14 septembra	br. 1
Utorak 15 septembra	br. 2

VAŽNIJI TELEFONI

Opšta bolnica	289 i 290
Dječija bolnica	288
Stаница хитне помоћи	391
Ватрогасица	555 и 03
Станица Нар. милиције	363
Желез. станица град	229
Станица Предграбе	221
Путник Бања Лука	224

KINA

»PALAS«	od 7 do 13 septembra
»KOZARA«	od 8 do 13 septembra
»SVI SMO UBICE«	
»VRBAS«	od 4 do 9 septembra
»DUGO SJEĆANJE«	Od 11 do 13 septembra
»PAKAO JE RASPRODAN«	
»OFICIRSKI DOM«	od 8 do 9 septembra
»SVI SMO UBICE«	
»BUDUĆNOST«	od 8 do 10 septembra
»PLAMEN I STRELA«	od 11 do 13 septembra
»BONIFACIJE MJESEČAR«	

MALI OGLASI

PRODAJE SE

Džez (američki) kompletan sa niklovanim kolima sa dva timpana i cjelokupnim priborom, kao i jedan drugi.

Za obavještenje obratite se Wagner - muzičar »Hotel Palas«, Banja Luka.

OBAVIJESTIJE
EKOONOMISTA

Из друштва економиста

8 септембра у 18,30 сати одржаће се трећи дискусисни састанак Друштва економиста у згради ГНО, соба бр. 74/II кат.

Тема: БАНКА — КРАТКОРОЧНИ И ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

Референт: Ц. Глухбергoвић и Г. Поповић.

OBAVJEŠTENJE

Sreski zadrudni savez Banja Luka preselio se u svoju zgradu u ulici Đure Pucara (do pošte) br. 3. U istoj zgradi smještena je i »Bosanka« izvozno i uvozno sresko zadrudno preduzeće. Useljenjem u vlastite, popravljene i dogradene prostorije zadovoljena je dugogodišnja potreba i olakšano odvijanje poslova i bolja organizacija rada.

HITNO POTREBAN

SAMOSTALNI

KNJIGOVODJA

PLATA PO UREDBI

Za sve informacije obratite se

PREDUZEĆU »OTPAD«

Banja Luka, Mičarinov T.R.G.

ČITAOCI,

Pretplaćujte se, čitajte i sarađujte u »Banjalučkim novinama«. Jedan broj staje 10 din., a tromjesečna pretplata 130 dinara.

Preduzeća, fabrike i ustanove,

Oglašujte u »Banjalučkim novinama« jer je to najsigurnija reklama za plasiranje vaših proizvoda.

Društvene organizacije,

Za vaše priredbe i skupove obavještavajte preko »Banjalučkih novina«.

GRADJANI,

Naša rubrika Mali oglasi poslužiće vam za sva vaša privatna saopštenja.

Naš TELEFON 369

Naš tekući račun kod Narodne banke za srez Banja Luka 763-T-193.

Tvornica strojeva i livnica čelika

„Boris Kidrič“ ranije „Jelšingrad“

BANJA LUKA - PREDGRADJE

PROIZVODI:

1) MAŠINE I UREĐAJE ZA OBRADU LIMA:

Mašine za ugaono i okruglo savijanje lima na ručni i elektromotorni način.

Kombinovane mašine na okruglo savijanje lima i betonskog željeza, ručne i motorne makaze za rezanje lima. Pripremamo proizvodnju svih ostalih vrsta mašina i uređaja za obradu lima.

2) UREĐAJE ZA GRAĐEVINARSTVO:

Razna kabl dizala, vitla, lančane i amerikan dizalice, sve uređaje za ciglarsku industriju kao i druge pomične uređaje za građevinarstvo.

3) UREĐAJE ZA RUDARSTVO:

Rudarska vitla i skrepera, dizalice i žičare, sa beskonačnim gornjim užetom.

4) ARMATURE:

Podzemne hidrante, pumpe za ispitivanje kotlova i cijevi.

5) ALATI:

Sve vrste nakovanja, ploče za ravnanje, poljske kovačke vatre, mengele (paralelne i za cijevi).

6) INDIVIDUALNA PROIZVODNJA:

Izrađujemo razne uređaje po zahtjevu kupaca, proizvodimo strojeve za izvlačenje žice.

Primamo narudžbe za lijevanje raznih dijelova iz mašinskog i čeličnog ljeva. PROIZVODIMO MANGAN ČELIK SA 12—14% MANGANA.

UGOVARAMO PROIZVODNJU ZA 1954 GOD.

Za podmirenje vaših potreba, obratite se lično ili na telefon 352 ili 413

ОГЛАШАВАЈТЕ У БАЊАЛУЧКИМ НОВИНАМА

„INSTALATER“

INSTALATERSKO PREDUZEĆE

Telefon br. 245 **BANJA LUKA** Šoše Mažara 26
Tekući račun broj 750-T-132 kod Narodne banke Banja Luka

IZVODI

sve vrste instalacije u stanbenim i industrijskim zgradama. — Jake i slabe struje, signalne uređaje, kućne telefonske centrale, telefone kao i uređaje za razglasne stanice, tople i hladne vode, ventilacije, centralnog parnog, vodenog, vazdušnog i etažnog grijanja, kao i instalacije glavnih vodovoda za razna naselja i građevinsku limariju.

IZRAĐUJE

razne limarske proizvode kao šlednjake, dječije banjice, korita za rublje, sve vrste posuda u raznim veličinama i po narudžbi.

VRŠI OPRAVKE

svih gore navedenih postojećih instalacija, sve vrste računskih i pisanih mašina, preciznih mjerila (vage), elektro motora, generatora, dinama i transformatora, električnih aparata za kuhanje i grijanje, razglasnih stanica, pojačala, radio aparata, te svih vrsta hladnjaka (kitera) i auto-karoserija. Također primamo tokarsko bravarske radove na terenu i u radionici.

Sve gore navedene radove i usluge obavljamo stručno i solidno na cijeloj teritoriji FNRJ.

Za sve informacije i ponude obratite se na gornju adresu.

GRADSKO
preduzeće kožne galanterije

„KOŽAR“
BANJA LUKA

Raspolože svim vrstama kožne galanterije kao:

Školskim tašnama,
koferima i svim ostalim
vrstama KOŽNE
galanterije

Telefon 431

„OTPAD“

Preduzeće za prikupljanje i promet otpadaka
NA MALO I VELIKO

Telefoni 512 i 434 Tekući račun 763540

Vrši otkup svih vrsta otpadaka. Primamo sve vrste: stare krpe, gusa, gusa mašinskog i trgovačkog, bronzu, bakar, mesing, cink, olovo, sve vrste aluminijuma, kosti, sve vrste papira, akumulatore, sve vrste gume.

Cijene po sporazumu

OTKUPNE STANICE NALAZE SE U:

Banjaluci, Prnjavoru, Mrkonjiću, Kotor Varošu,
Bos. Gradišci i Splitu

ZA POTREBE U GORIVU I MAZIVU

izvolite se obratiti na

Trgovačko preduzeće naft. derivatima

„JUGOPETROL“ SARAJEVO

SKLADIŠTE BANJA LUKA

koje otvara u Banjoj Luci (Bojića-Han) modernu servisnu stanicu. Pored usluživanja svim domaćim i stranim uljima u neprekidnom radnom vremenu, potrošači će uvijek moći dobiti i stručni savjet za svaki derivat nafte.

PRVA BANJALUČKA TVORNICA POKUĆSTVA

BANJA LUKA - Pilanska 3

Proizvodi sve vrste sobnog, kuhinjskog, kancelarijskog kao i školskog namještaja iz dobrog materijala uz solidne cijene

Ova Tvornica prima i veće narudžbe svih stolarskih radova